

**AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
2018 METŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

2019-02-20

Naujoji Akmenė

Akmenės rajono savivaldybės 2018 m. gruodžio 31 d. metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (toliau – rinkinys) parengė Akmenės rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija), įregistruota 1998 m. balandžio 20 d., registro Nr. 017481, įstaigos kodas 188719391, buveinė: L. Petravičiaus a. 2, LT-85132 Naujoji Akmenė. Rinkinyje teikiama informacija apie Akmenės rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybos 2018 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. T-17 patvirtinto biudžeto pajamų ir asignavimų biudžetinių metų plano įvykdymą.

Savivaldybės biudžete sukaupiamos lėšos, reikalingos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu priskirtoms savivaldybės funkcijoms ir savivaldybei įstatymais perduotoms valstybės funkcijoms atlikti, Savivaldybės tarybos patvirtintoms Savivaldybės 2018–2020 metų strateginio veiklos plano programoms finansuoti.

Savivaldybės biudžetas sudaromas ir tvirtinamas biudžetiniams metams – 12 mėnesių biudžeto laikotarpiui, prasidedančiam sausio 1 d. ir pasibaigiančiam gruodžio 31 d.

Savivaldybės biudžeto apskaitą tvarko ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Administracijos struktūrinis padalinys – Planavimo ir finansų valdymo skyrius.

Planavimo ir finansų valdymo skyrius, siekdamas užtikrinti efektyvų ir racionalų Savivaldybės finansinių išteklių valdymą ir jų naudojimą, savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Akmenės rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Akmenės rajono savivaldybės mero potvarkiais, Akmenės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais, Administracijos nuostatais ir kitais teisės aktais.

Biudžeto vykdymo ataskaitoje pateikiami duomenys išreikšti Lietuvos Respublikos piniginiiais vienetais – eurai.

Pajamų ir išlaidų apskaitai taikomas pinigų principas. Pajamos ir išlaidos pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir rodomos biudžeto vykdymo ataskaitose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį yra gaunami arba išleidžiami pinigai. Savivaldybės 2018 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenų ir Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagrindu.

Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės 2018 metų patvirtintas biudžeto pajamų planas (be skolintų lėšų) – 24 780,0 tūkst. eurų. Per 2018 m. biudžeto pajamų planas padidintas 2 918,2 tūkst. eurų, iš jų:

– 2 705,7 tūkst. eurų dotacijų (*speciali tikslinė dotacija savivaldybėms einamiesiems tikslams 1 959,2 tūkst. eurų*, iš jų: 330,2 tūkst. eurų Kelių plėtros ir priežiūros programai vykdyti; 26,6 tūkst. eurų pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui; 93,5 tūkst. eurų mokymo reikmėms finansuoti; 10,9 tūkst. eurų neformaliajam mokinių švietimui; 4,7 tūkst. eurų valstybinėms funkcijoms vykdyti; 1 444,0 tūkst. eurų valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti; 49,3 tūkst. eurų iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšos ir *speciali tikslinė dotacija savivaldybėms turtui įsigyti 746,5 tūkst. eurų*, iš jų: 84,0 tūkst. eurų valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti; 662,5 tūkst. eurų Kelių plėtros ir priežiūros programai vykdyti);

– 212,5 tūkst. eurų pajamų už prekes ir paslaugas (28,2 tūkst. eurų biudžetinių įstaigų pajamų už prekes ir paslaugas; 6,0 tūkst. eurų pajamų už ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą; 68,3 tūkst. eurų įmokų už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose; 110,0 tūkst. eurų vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymą pajamos).

Patikslintas 2018 metų biudžeto pajamų planas (be skolintų lėšų) - 27 698,2 tūkst. eurų, įvykdytas 27 170,9 tūkst. eurų, arba 98,1 proc., negauta 527,3 tūkst. eurų įplaukų.

Pajamų ir pelno mokesčių planas įvykdytas 101,0 proc. Gauta 129,4 tūkst. eurų viršplaninių pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (didėjo minimali mėnesinė alga bei kilo darbo užmokestis).

Turto mokesčių planas įvykdytas 150,6 proc. ir gauta 276,7 tūkst. eurų viršplaninių pajamų (33,5 tūkst. eurų žemės mokesčio, nes 2017 m. Registrų centrui parengus masinio žemės vertinimo dokumentus, žemės sklypo rinkos vertė vidutiniškai didėjo nuo 54 iki 90 procentų; 242,4 tūkst. eurų nekilnojamojo turto mokesčio, nes keitėsi neapmokestinamojo turto vertės dydžiai bei apmokestintas religinių bendrijų turimas nekilnojamas turtas, 0,8 tūkst. eurų paveldimo turto mokesčių).

Prekių ir paslaugų mokesčių surinkimo planas įvykdytas 71,66 proc., negauta 90,7 tūkst. eurų mokesčio už aplinkos teršimą, nes įmonės diegia teršalų išmetimą į aplinką mažinančias priemones, trumpina teršimo šaltinių darbo laiką.

Dotacijų iš kitų valdžios sektoriaus subjektų planas įvykdytas 92,5 proc., negauta 926,8 tūkst. eurų, iš jų:

- specialios tikslinės dotacijos savivaldybėms einamiesiems tikslams 16,1 tūkst. eurų;
- dotacijos savivaldybėms iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų einamiesiems tikslams 144,5 tūkst. eurų;
- kitos dotacijos einamiesiems tikslams 0,4 tūkst. eurų;
- specialios tikslinės dotacijos savivaldybėms turtui įsigyti 603,0 tūkst. eurų;
- dotacijos savivaldybėms iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų turtui įsigyti 162,8 tūkst. eurų.

Gruodžio mėnesį Savivaldybė į Valstybės biudžetą grąžino 15,6 tūkst. eurų nepanaudotų specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų.

Kitų pajamų planas – 1 761,7 tūkst. eurų, įvykdyta 1 849,2 tūkst. eurų, arba 105,0 proc., gauta viršplaninių pajamų 87,5 tūkst. eurų, iš jų:

- turto pajamų planas viršytas 61,2 tūkst. eurų (1,3 tūkst. eurų palūkanų už paskolas, 15,8 tūkst. eurų nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir 44,1 tūkst. eurų mokesčio už valstybinius gamtos išteklius);
- pajamų už prekes ir paslaugas planas įvykdytas 99,4 proc.: negauta 8,8 tūkst. eurų;
- pajamų iš baudų, konfiskuoto turto, kitų netesybų ir kitų neišvardytų pajamų surinkta 35,1 tūkst. eurų daugiau nei planuota.

Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų planas – 10,0 tūkst. eurų, įvykdyta – 6,6 tūkst. eurų.

2018 metais Savivaldybė suteikė 77,6 tūkst. eurų mokesčių lengvatų, iš jų: 20,4 tūkst. eurų – nekilnojamojo turto, 49,6 tūkst. eurų – žemės mokesčio ir 7,6 tūkst. eurų – žemės nuomos mokesčio.

Savivaldybės biudžeto išlaidos

Patikslintas metinis išlaidų planas – 31 785,0 tūkst. eurų, įvykdytas 28 722,8 tūkst. eurų, arba 90,37 proc.

Bendros valstybės paslaugos. Išlaidų lėšos panaudotos 89,9 proc., nepanaudota 282,7 tūkst. eurų, iš jų išlaidoms – 211,1 tūkst. eurų.

Darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms mokėti nepanaudota 44,9 tūkst. eurų – dėl darbuotojų nedarbingumo, darbuotojų išleidimo vaiko priežiūros atostogų.

Prekių ir paslaugų naudojimui nepanaudota 125,1 tūkst. eurų – nes prekės ir paslaugos atlikus viešųjų pirkimų procedūras nupirktos pigiau nei planuota.

Gynyba. Gynybos išlaikymui lėšos panaudotos 100,0 procentų.

Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga. Skirtos lėšos panaudotos 97,87 proc. Liko nepanaudota 8,7 tūkst. eurų, skirtų viešosios tvarkos užtikrinimui.

Ekonomika. Lėšos panaudotos 91,8 procento. Nepanaudota 442,9 tūkst. eurų, iš jų: materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti nepanaudota 376,8 tūkst. eurų dėl projektų veiklų perkėlimo į 2019 m., vėluojančių pirkimo procedūrų, užsitęsusių rangos darbų.

Aplinkos apsauga. Lėšos panaudotos 88,5 proc. Nepanaudota 170,3 tūkst. eurų, iš jų:

- prekių ir paslaugų naudojimui nepanaudota 74,9 tūkst. eurų, iš kurių reikšmingą sumą – 56,8 tūkst. eurų – sudarė išlaidos už komunalinių atliekų išvežimo ir tvarkymo gruodžio mėnesį teiktas paslaugas;

- kitoms išlaidoms planuotų lėšų nepanaudota 59,2 tūkst. eurų, nes tvarkytinų vietų atsirado mažiau nei planuota;

- materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti nepanaudota 31,1 tūkst. eurų – komunalinių atliekų rūšiavimo infrastruktūros plėtrai ir nutekamojo vandens valymo priemonėms įgyvendinti.

Būstas ir komunalinis ūkis. Skirtos lėšos panaudotos 52,5 proc. Nepanaudota 842,1 tūkst. eurų, iš jų: materialiojo ir nematerialiojo turto išlaidoms 815,5 tūkst. eurų. Vandens gerinimo naujų įrenginių statybos darbų projektas užsitęsė.

Sveikatos apsauga. Lėšos panaudotos 79,9 proc. Nepanaudota 111,5 tūkst. eurų, iš jų – projektams vykdyti nepanaudota 71,5 tūkst. eurų, nes vėlavo ES investicijų priemonės projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimas, ilgiau nei planuota užtruko pirkimo procedūros.

Poilsis, kultūra ir religija. Skirtos lėšos panaudotos 89,53 proc. Nepanaudota 283,5 tūkst. eurų, iš jų – projektams vykdyti nepanaudota 256,2 tūkst. eurų.

Švietimas. Lėšos panaudotos 98,2 proc. Nepanaudota 190,0 tūkst. eurų, iš jų – 126,0 tūkst. eurų dėl švietimo įstaigų pastatų atnaujinimui ir modernizavimui netinkamų oro sąlygų užsitęsusių rangos darbų.

Socialinė apsauga. Skirtos lėšos panaudotos 87,0 proc. Nepanaudota 730,5 tūkst. eurų, iš jų: senelių globos namai (pensionai) prekėms įsigyti ir paslaugoms pirkti nepanaudojo 89,1 tūkst. eurų; lėšos socialinei paramai mokiniams nepanaudotos 14,3 tūkst. eurų dėl vaikų neatvykimo į ugdymo įstaigas dėl ligos ar kitų priežasčių; socialinėms pašalpoms socialiai pažeidžiamiems asmenims planuotos lėšos nepanaudotos 367,5 tūkst. eurų, nes dėl paramos kreipėsi mažiau gyventojų nei planuota. Nebaigtas įgyvendinti dienos centro įsteigimo projektas.

Mokėtinų ir gautinos sumos, skolinimosi lėšos

Savivaldybės biudžeto mokėtinų sumų likutis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 1 464,2 tūkst. eurų, iš jų: išlaidoms – 160,1 tūkst. eurų, sandoriams dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansiniams įsipareigojimams vykdyti – 1 304,1 tūkst. eurų.

1,5 tūkst. eurų kreditinis įsiskolinimas darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui susidarė dėl neišmokėto darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų. Išlaidos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui, lyginant su metų pradžios likučiu, sumažėjo 14,9 tūkst. eurų.

Už gruodžio mėnesį priskaičiuota ir nesumokėta 118,0 tūkst. eurų socialinių pašalpų ir kompensacijų; išlaidų už prekių ir paslaugų naudojimą – 35,5 tūkst. eurų; subsidijų važiavimo keleiviniu transportu nuostoliams dengti – 5,1 tūkst. eurų (sąskaitos gautos 2018 m. sausio mėnesį). Skolas padengti numatoma 2018 m. biudžeto lėšomis.

Išlaidos metų pabaigoje dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų gražinimo) sudaro 1 304,1 tūkst. eurų. 2018 m. Savivaldybė iš kredito įstaigos paėmė 763,7 tūkst. eurų paskolą investiciniams projektams vykdyti, gražino 763,7 tūkst. eurų ankstesniais metais paimtų paskolų.

Vykdam Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 straipsnio nuostatas, Savivaldybės 2018 m. biudžete buvo numatyti biudžeto asignavimai iš nepanaudotų 2017 m. biudžeto lėšų likučio turimiems įsiskolinimams dengti.

Mokėtinų sumų, kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, 2018 m. gruodžio 31 d. nebuvo. Bendras 2018 m. gruodžio 31 d. įsiskolinimas 33,3 tūkst. eurų didesnis už buvusį metų pradžioje. Vyriausybei nuo 2018 m. sausio 1 d. padidinus valstybės remiamų pajamų dydį nuo 102 eurų iki 122 eurų ir nuo 2017 m. spalio 1 d. 10 proc. sumažinus būsto šildymui išleidžiamų pajamų dydį, ženkliai išaugo socialinių pašalpų ir kompensacijų mokėjimai nepasiturintiems gyventojams. Todėl gruodžio mėnesio socialinės paramos priskaitymai, lyginant su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, yra didesni. Nuolat augančios komunalinių paslaugų ir kitų prekių bei paslaugų kainos taip pat lemia didesnius priskaitymus. Pagal biudžeto sandaros įstatymą ir buhalterinės apskaitos įstatymą biudžetinės įstaigos už suteiktas paslaugas su tiekėjais atsiskaito pagal pateiktas sąskaitas, kurios gaunamos iki kito mėnesio 10 d. Savivaldybės mokėtinų sumos, išskyrus sumas paskoloms gražinti, 2017 m. gruodžio 31 d. buvo 126,8 tūkst. eurų, tai sudarė 0,96 proc. Savivaldybės gautų prognozuojamų pajamų; 2018 m. gruodžio 31 d. yra 160,1 tūkst. eurų ir sudaro 1,16 proc. gautų prognozuojamų pajamų. Darytina išvada, kad trumpalaikiai įsipareigojimai išaugo nežymiai, dėl nuo Savivaldybės nepriklausančių priežasčių.

Savivaldybės priimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės kontroliuojamų įmonių priimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų neviršijo 10 proc. prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų ir 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 334,5 tūkst. eurų, t. y. 2,4 proc.

Atsižvelgdama į Valstybės kontrolės pastabas ir vadovaudamasi Finansų ministerijos rekomendacijomis, Savivaldybė skolinių įsipareigojimų ataskaitoje (forma 3-sav.) parodė 124,4 tūkst. eurų ilgalaikį įsipareigojimą, susidariusį įgyvendinant atnaujinimo projektus pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ir ją atitinkančią Savivaldybės programą.

Gautinų sumų likutis 2018 m. gruodžio 31 d. – 60,9 tūkst. eurų. Jį sudaro gautinos įmokos už teikiamas paslaugas – vaikų maitinimą ikimokyklinėse įstaigose, mokslą sporto bei muzikos mokyklose; patalpų nuomą ir kompensuojamas komunalinių paslaugų sąnaudas, socialinių pašalpų permokos. Šios sumos planuojamos gauti 2019 m. I ketvirtį.

Metų pabaigoje Savivaldybės biudžeto sąskaitoje liko 2 534,9 tūkst. eurų, iš jų: 399,5 tūkst. eurų viršplaninių pajamų. Metų pabaigos biudžeto lėšų likutį sudaro 324,5 tūkst. eurų tikslinės paskirties lėšos ir 2 210,4 tūkst. eurų Savivaldybės biudžeto apyvartinės lėšos.

Savivaldybės biudžeto asignavimai, skirti asignavimų valdytojų programų sąmatoms vykdyti, iš Savivaldybės išdo buvo pervesti laiku ir vadovaujantis patvirtintomis biudžeto vykdymo taisyklių nuostatomis. Už programų vykdymą ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą yra atsakingi asignavimų valdytojai.